

Den ubetingede Lydighed, som man lærer ved Hæren, bliver der ikke lagt tilstrækkelig Vægt paa; den har man overordentlig godt af at lære, ligesom ogsaa den Punctlighed og Orden i det Hele, som Soldaten bliver vant til. Jeg skal med saa Ord sige, hvilken Betydning Hæren har og i særdeleshed kunde faae, naar den Tanke, som jeg her har udtalt, maatte finde Tilslutning; den vilde opdrage den mandlige Slægt i Danmark til større Mandighed — thi det vover jeg at udtale her, at den mandlige Dannelselse her er ufuldbaaren, forkræblet, naar der ikke tillige er et Element af militær Uddannelse tilføiede. Det har maasse været Ulykken for os, at de Mand, der have været vore Ordførere, som have haft det overvældige Ord, ikke her i Salen, men ude i Folket, altsor meget have været, om jeg saa maa sige, uvaabentjendte, at de have været for meget Pennesførere og for lidet Sværdsførere, at de have ført for meget Krig paa Papiret, at de derimod ikke have virket saameget til, at Krigsførelsen ude paa Balpladserne kunde foregaa paa den Maade, som ønskelig var. For mit Bedkommende maa jeg sige, at jeg ser i Alle dem, der ikke have været Soldat, kun en vis Brøddel — større eller mindre — af en virkelig Mand. Vi ere Alle Mandfolk, men der fattes altid Noget, naar man ikke har den militære Uddannelse, og derfor sætter jeg Pris paa Hærens folkeopdragende Betydning, der vil styrkes meget ved mit Forslag. Vi ville dernæst herved komme ud over andre Vanskeligheder; vi ville komme ud over den ulykkelige §. 164 om yderligere Oprettelse af nye Afdelinger — den vilde falde bort paa Grund af mit Forslag — og tillige vilde falde bort den i nærværende Lovforslag foreslaaede Ikke-Indfaldelse af Militærarbeidere. Jeg er meget i Tvivl, om det er rigtigt ikke at indfalde Militærarbejderne, og jeg vil spørge, om man tror at kunne undvære den særlige Fagkundskab, som man f. Ex. i Vægeforpost, Dyrtagetorpost osv. kan hente fra Folk, som have en eller anden lille Legemslyde, der dog ikke forhindrer dem i at yde, jeg vil sige aandeligt Arbejde til Opnaaelsen af Hærens Formaal. Jeg tvivler meget om, at vi bør give Slip paa de aandelige Tjenesteydelser, som vi kunne vente os af Militærarbeidere i særlige Fag. Vi vilde jo til Glæde for Mange nærme os betydeligt hen imod en Folkevæbning, naar vi gik ind paa den Tanke, som jeg her har fremsat, men jeg skal ikke opholde mig længere ved den; jeg har allerede maasse talt utilbørlig længe. — Jeg har endnu kun et Ord at henvende til den høitærede Minister. Det angaar et sammenlignelsesvis lille Spørgsmaal, men paa Grund af den særlige Stilling, som jeg indtager til denne Sag, vil Ingen kunne undre sig over, at jeg bringer det paa Dmtale; det er naturligtvis Bornholms Væbning. Ikke er det min Agt at holde paa Bornholms Væbning i dens nuværende Skikkelse. Den har nemlig den ene Feil, at den al-

drig er bleven til; jeg veed ikke, om den høitærede Minister veed det, men den er virkelig aldrig bleven til. Ingen, eller i alt Fald kun yderst faa Bestemmelser angaaende den ere blevene udførte i den nugældende Hærløvs Mand; den har altid været et Overgangsvæsen, som man ikke har kunnet blive flog paa, halv Militær og halv Forsikrning, og man har næsten ikke kunnet kjende den paa andet, end at Kapitainerne kun have haft $\frac{3}{4}$ Løn mod Kapitainer i det øvrige Rige; det er egentlig det Karakteristiske ved den. Ligesom man giver de grønlandske Præster en Ubetydelighed, imod hvad man giver de Præster, der indføres til Grønland fra Danmark, saaledes har man ogsaa givet de bornholmske Kompagnichefer en mindre Løn end andre Kompagnichefer, og da det er et nøjsomt Folk derovre, saa har man optaget det som en ren Tillidsstilkjendegivelse fra den høitærede bevilgende Magt i Danmark. Men der er dog et Par Spørgsmaal, som jeg vilde henvende til den høitærede Minister. Skulde det være Regjeringens Mening, hvad jeg har faaet en Slags Forudanselse om, at der paa Bornholm slet ikke skal findes Militær? Jeg kan meget godt forstaa, at Ministeren søger at samle saa meget som muligt paa de til Naadighed staaende Kræfter i Krigstid, men dette maatte i alt Fald medføre, at vi fik rene Forholdsregler derovre. Skal Mandskabet derovre fra indfalde paa Grund af, at Hæren skal sættes paa Krigsfod, saa maa vi enten have et Orlogsflib, der kan hente Mandskabet, eller have en særlig Ordre; thi det beror nu aldeles paa Dampflibshederiets Godtykke, saaledes som Forholdene ere i Diebliffet, om det vil overføre Mandskabet heril eller ikke. Mandskabet fra Bornholm kan ellers ikke indfinde sig fire Dage efter Indfaldelsen, paa ingen Maade, hvis ikke Meningen er den, at Folkene skulle svømme over til Everig, og saa tage herover. Jeg vilde nu nødig have, at den Ulykke skulde hændes, at det bornholmske Dampflib blev — jeg tør vel nok sige det her, jeg gjør ikke nogen Høvertale af mit Hjerte, og man kjender mig jo tilstrækkelig — taget af en preussisk Krigsdampfer, som da ogsaa tog den bornholmske Ungdom og gik med den til Preussen. Jeg vilde da helst, at vi ventede derovre en otte Dages Tid, indtil den preussiske Flaade var flosset, saa at man uden Fare kunde færdes i Østersøen. Det er altsaa ingenlunde for at lette Bornholmerne deres Værnepligtshynde, at jeg tager Ordet her, men for at være sikker paa, at vi Bornholmere kunne komme med, naar det gjælder, men det kunne vi ikke nu. Jeg tror, at den høitærede Minister vil erkjende, at hvis Skjæbnen, hvad Gud forbyde, skulde blive den, at dette Lovforslag ikke blev til Lov i nærværende Samling, og vi fik Krig inden næste Samling, han da kan, og at han da vil være saa venlig at raade over Bornholms Væbnings Kræfter. Jeg ser ikke rettere, end at Ministeren